

פינת ראשונים

זוג חלוצים וחוקרים - מינה נדל - שיפמן ויעקב שיפמן

שניהם נולדו בשנת 1907 בלבוב, פולניה. היו פעילים בתנועת הנוער הציונית "השומר הצעיר", ובמטרה להגשים את רעיונותיהם החליטו ללמוד חקלאות. לשם כך נסעו לצרפת, נרשמו לפקולטה לחקלאות באוניברסיטת ננסי וקיבלו תואר אגרונום ב-1930.

יעקב השתלם בבקטריולוגיה בננסי, ואילו מינה המשיכה את לימודיה באוניברסיטה של פריס ומאוחר יותר השלימה שם את עבודת הדוקטור (ב-1938) בנושא התאיידות המים מהצמח.

הם עלו ארצה יחד ב-1933.

יעקב שיפמן הצטרף ב-1935 למחלקה לפלחה ולגידול זרעים בתחנה לחקר החקלאות ברחובות, ואחרי קום המדינה המשיך לעבוד במכון וולקני (לימים, מינהל המחקר החקלאי). ב-1950 הגיש את עבודת הדוקטורט בפקולטה לחקלאות של האוניברסיטה העברית בנושא "בדיקות מיקרוסקופיות למניעת זיופים במספוא".

מחקריו עסקו תחילה בגידול מספוא, בזבל ירוק ובמחזור זרעים. בהמשך התמקדה עבודתו בשני כיוונים א) צמחי-רפואה ותבלין כגון פירטרוס, בבוג ומנטה. ב) היבטים מיקרוביאלים הקשורים לעייפות הקרקע ולגירת החנקן ע"י קטניות. בתחום האחרון, פיתח יעקב שיפמן שיטות יסודיות של תרבויות חיידקים שהעלו את יבולי הקטניות, במיוחד באגוזי האדמה. עבודתו נעשתה בארץ ובשיתוף מוסדות בינלאומיים.

ד"ר יעקב שיפמן ניהל במשך שנים את המחלקה לביקטור ולצמחי רפואה במכון לגידולי שדה. הוא פרש לגימלאות ב-1972, אך המשיך לעבוד במחקריו עד 1976. נפטר ב-1986.

מינה נדל-שיפמן התקבלה בתחנה לחקר החקלאות ברחובות כעובדת מדעית במח' לפיסיולוגיה של הצמח, ואח"כ עסקה בחקר מחלות הדרים ופירות סובטרופיים בעת האיחסון.

לאחר קום המדינה המשיכה לעבוד במכון וולקני בנושאים הקשורים לפתולוגיה של צמחים בעת האיחסון. עם הקמת המח' לאיחסון פירות וירקות נתמנתה כחוקרת ולימים, מנהלת המחלקה לאיחסון.

מינה נדל-שיפמן הייתה מרצה מבוקשת. עוד בשנות ה-30 וה-40 עסקה בהוראה בתחומים שונים של חיי הצמח. בשנות ה-50 כיהנה כמרצה באוניברסיטת תל-אביב ובאוניברסיטה העברית, וב-1968 נתמנתה לפרופסור בפתולוגיה של הצמחים בפקולטה לחקלאות.

תרומתה העיקרית במחקר הייתה בשילוב התחומים של פיסיולוגיה ופתולוגיה של הפרי הקטוף, במטרה לשמור על טריות התוצרת החקלאית ליצוא. עסקה במיוחד בפרי הדר ובאבוקדו, ועבודתה זכתה בהערכה והכרה בארץ ובחו"ל. היא הצטיינה בניהול תכניות מחקר ובהכוונת קבוצות חוקרים. במשך הקריירה שלה היא שימשה בתפקידים אדמיניסטרטיביים ופרופסיונאליים רבים, ומילאה אותם, על-פי הערכת עמיתה "בחן ובחכמה".

פרופ' מינה נדל-שיפמן זכתה בפרס הקרן לקידום המחקר והפיתוח של חומרי הדברה (1981) ובפרס ע"ש מנדס זקס לקידום ענף ההדרים (1983). היא פרשה לגימלאות ממינהל המחקר החקלאי ב-1972 ומההוראה בפקולטה ב-1976, אך הוסיפה לחקור ולהדריך. נפטרה ב-1988.

ליקט ד"ר מנשה הורוביץ